

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 3To/48/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118010986
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Ryant
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6118010986.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v trestnej veci obžalovaného D. S., pre zločin podvodu podľa § 221 ods. 1,3 písm. a) Tr. zák., prejednal na verejnom zasadnutí konanom dňa 22. mája 2019, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Ryanta a sudcov JUDr. Alojza Palaja a JUDr. Mária Šuleja, odvolanie okresného prokurátora, proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 22.01.2019, sp.zn. 1T/80/2018 a takto

rozhodol:

Podľa § 319 Tr. por. odvolanie okresného prokurátora **z a m i e t a.**

odôvodnenie:

Označeným rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 22.01.2019 sp.zn. 1T/80/2018 bol obžalovaný D. S. postupom podľa § 285 písm. b) Tr. por. oslobodený spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Banská Bystrica sp.zn. 3Pv 230/17/6601-35 zo dňa 30.11.2018 pre skutok kvalifikovaný touto obžalobou ako zločin podvodu podľa § 221 ods. 1,3 písm. a) Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že dňa 13.05.2011 v H. H., v kancelárii firmy RV-FX s.r.o. na Belvederi, vylákal, pod zámkou ich výhodného zhodnotenia, od poškodeného I. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H. H., H. XX, finančné prostriedky v sume 30.000,- €, ktoré sa zaviazal v uzatvorenej zmluve o pôžičke vrátiť do 30.11.2011, pričom finančné prostriedky mu doposiaľ ani len z časti nevrátil s počiatočným vysvetlením, že peniaze sú investované, neskôr už popieral samotné uzatvorenie zmluvy o pôžičke ako aj prevzatie peňazí, pričom vzhľadom na krátkodobý záväzok už v čase poskytovania finančných prostriedkov zo strany I. H. vedel, že mu peniaze nevráti, čím týmto svojím konaním spôsobil poškodenému I. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H. H., H. XX, škodu v celkovej výške 30.000,- €. Takýmto výrokom dospel súd prvého stupňa k záveru, že tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci inému orgánu.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal včas, t.j. v zákonom stanovenej lehote odvolanie okresný prokurátor, a to ihneď po jeho vyhlásení do zápisnice o hlavnom pojednávaní zo dňa 22.01.2019, ktoré následne písomne zdôvodnil podaním zo dňa 18.02.2019. V odvolaní predovšetkým namietať oslobodzujúci výrok rozsudku súdu prvého stupňa, najskôr sa zaoberal podstatnými časťami odôvodnenia napadnutého rozsudku, s ktorým vyslovil zásadný nesúhlas. V tejto súvislosti poukázal najmä na to, že absolvovanie dvoch náborových akcií o výhodách investovania vo forexe prostredníctvom firmy RV-FX, prezentovaných obžalovaným ako školenia, nie je možné pokladať za dôvod, pre ktorý mal a mohol poškodený vedieť o tom, že pôžička bude zo strany obžalovaného vrátená iba zhodou náhod, nakoľko pri investovaní týmto spôsobom ide o vysoké riziko straty investovaných finančných prostriedkov. Ďalej prokurátor poukázal na to, že poškodený sa vo firme RV-FX zamestnal až potom, ako obžalovanému poskytol peniaze, takže o samotnom podnikaní obžalovaného mal pred uzatvorením zmluvy o pôžičke informácie len od obžalovaného, ktorý mu pochopiteľne o negatívach pôžičky veľa nepovedal. Pokiaľ ide o úmysel obžalovaného nevrátiť pôžičku, v tejto súvislosti tento odvolateľ argumentoval tým, že vzhľadom na to, že obžalovaný mal pôžičku vrátiť už do šiestich mesiacov od uzavretia zmluvy

a vzhľadom na správanie sa obžalovaného po skutku, kedy pred civilným súdom vedome uvádzal nepravdu o tom, že zmluvu vôbec neuzatvoril a peniaze od poškodeného nikdy neprevzal, ako aj vzhľadom na to, že doposiaľ poškodenému nevrátil ani minimálnu časť peňazí, možno u obžalovaného konštatovať minimálne nepriamy úmysel finančné prostriedky od počiatku nevrátiť. Okresný súd v rámci rozhodovania v posudzovanej trestnej veci neprihliadol na všetky zabezpečené dôkazy, pričom vykonané dôkazy vyhodnotil výlučne v prospech obžalovaného. Záverom odvolania krajskému súdu navrhol zrušenie napadnutého rozsudku v celom rozsahu s tým, aby následne vec vrátil súdu prvého stupňa s pokynom, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

K týmto dôvodom odvolania prokurátora doručil obžalovaný súdu prvého stupňa 25.03.2019 vyjadrenie, a to prostredníctvom svojho obhajcu. Z jeho obsahu je zistiteľné, že rozsudkom súdu prvého stupňa bol spod obžaloby oslobodený, a teda prokurátorom napádaný rozsudok neobsahuje výrok o vine. Z uvedeného dôvodu má za to, že proti tomuto rozsudku v časti výroku o vine nie je možné podať odvolanie, nakoľko takto podané a odôvodnené odvolanie prokurátorom Okresnej prokuratúry Banská Bystrica smeruje proti neexistujúcemu výroku predmetného rozsudku. Vzhľadom k tomu, že na hlavnom pojednávaní prokurátor podal odvolanie proti oslobodzujúcemu rozsudku a jeho výroku o oslobodení spod obžaloby, takto prokurátorom doplnené odôvodnenie jeho odvolania nie je dôvodné a prípustné. Z hľadiska jednotlivých dôvodov uvádzaných v dôvodoch odvolania prokurátora sa s touto jeho argumentáciou nie je možné stotožniť. Prokurátor v podstate uvádza len dva dôvody, pre ktoré predmetný oslobodzujúci rozsudok napáda, a to:

- názor prokurátora, že absolvovanie dvoch školení poškodeného vykonaných prostredníctvom spoločnosti RV-FX, s.r.o. nie je možné pokladať za dôvod, pre ktorý by poškodený mal a mohol vedieť o tom, že mu pôžička nebude vrátená a
- vo vzťahu k úmyslu obžalovaného nevrátiť poskytnutú pôžičku obrana obžalovaného pred civilným súdom, kde som podľa tvrdenia prokurátora uvádzal nepravdu o tom, že som zmluvu vôbec neuzatvoril a peniaze od poškodeného nikdy neprevzal.

K týmto dvom argumentom prokurátora a v podstate jediným dvom dôvodom odvolania prokurátora uviedol: Pokiaľ ide o prvý dôvod, prokurátorom uvádzaný argument nie je absolútne dostatočný a hlavne nie je úplný. Prokurátor v rámci tohto svojho dôvodu úplne opomenul, že k veci bol vypočutý tak poškodený ako aj ďalší svedkovia. Poškodený sám vo svojom výsluchu potvrdil svoje znalosti, vedomosti a skúsenosti s finančným trhom, pričom zároveň potvrdil, že si bol vedomý rizík spojených s touto svojou investíciou ako aj toho, že o takto poskytnutú investíciu môže v celom rozsahu prísť. Tieto riziká dokázal dostatočne vyhodnotiť vzhľadom práve na svoje vedomosti, znalosti a skúsenosti. Absolvované školenia ho len o to viac o týchto rizikách poučili a mal o nich vedomosť. Navyiac, poškodený bol v spoločnosti RV-FX, s.r.o. zamestnaný ako analytik, a to aj v čase, kedy pôžičku podľa jeho tvrdení jemu ako obžalovanému poskytol. Ako analytik presne poznal proces obchodovania a detailne poznal všetky riziká. Napriek tomu sa touto formou rozhodol investovať. Okrem toho, vo veci bol vypočutý aj svedok M. G., ktorý vo svojej výpovedi taktiež potvrdil, že poškodený po celý čas vedel, ako sa s jeho finančnými prostriedkami nakladá, poznal riziká spojené s investovaním a po celú dobu mal možnosť vedieť, ako sa aj s jeho finančnými prostriedkami nakladá. O všetkých týchto skutočnostiach bol poučený, poznal riziká, no napriek tomu sa rozhodol investovať svoje finančné prostriedky. Ako je zrejmé z uvedených skutočností a dôkazov, poškodený nemohol byť uvedený do omylu, nakoľko po celú dobu vedel o svojich finančných prostriedkoch, o nakladaní s nimi ako aj bol poučený o tom, aké riziká mu z investovania hrozia. Z vykonaného dokazovania jasne vyplynul záver, že poškodený nielen mal a mohol vedieť o tom, že pôžička mu nemusí byť vrátená, ale o tom poškodený vedel a mal jasnú vedomosť. Nie je teda preukázaný argument prokurátora uvádzaný v tomto bode dôvodov odvolania.

Pokiaľ ide o druhý dôvod, prokurátor argumentoval, že vo vzťahu k úmyslu obžalovaného nevrátiť poskytnutú pôžičku v jeho neprospech údajne vyznelo jeho správanie po skutku, kedy pred civilným súdom mal vedome uvádzať nepravdu o tom, že zmluvu vôbec neuzatvoril, peniaze od poškodeného neprevzal, doposiaľ nevrátil ani časť peňazí a teda je u neho daný minimálne nepriamy úmysel peniaze od počiatku nevrátiť. K tejto argumentácii obžalovaný uviedol, že táto je výslovne nepravdivá, účelová a zavádzajúca a navyiac v rozpore so zákonom. Proti otázke prokurátora položenej na hlavnom pojednávaní dňa 22.01.2019 obsahujúcej práve uvedenú argumentáciu jeho obhajca vzniesol námietku neprípustnosti, nakoľko takáto argumentácia o jeho obhajobe v civilnom procese bola vedená právnym zástupcom, ktorý ho v tomto civilnom procese zastupuje, pričom sa jedná o právnu argumentáciu, ktorej on ako laik nerozumie. Takto vznesenej námietke jeho obhajcu bolo senátom Okresného súdu Banská Bystrica v celom rozsahu vyhovieť a otázka prokurátora nebola pripustená. V zmysle uvedeného má za to, že tento argument prokurátora je neprípustný a opätovne proti nemu vzniesol námietku

neprípustnosti. Zároveň takýto argument považoval za v rozpore s etickým kódexom prokurátora. K časti argumentu prokurátora, že poškodenému nevrátil ani časť finančných prostriedkov, k tomu uviedol, že aj toto tvrdenie nie je pravdivé a je zavádzajúce, ako to vyplýva zo súdneho spisu. Z listinných dôkazov nadchádzajúcich sa v súdnom spise ako aj z tvrdení uvádzaných samotným poškodeným bolo preukázané, že poškodenému dňa 16.11.2011 vrátil časť finančných prostriedkov vo výške 10.202,- EUR. Ako je zrejmé z tejto skutočnosti, toto namietal prokurátorovi už v prípravnom konaní, k čomu prostredníctvom zvoleného obhajcu podal aj dva návrhy na zastavenie trestného stíhania, nakoľko toto je podľa jeho názoru premlčané. Prokurátor sa však s uvedeným vysporiadal len vyjadrením, že sa „jedná len o návrh obhajoby“ a on nebude o tomto rozhodovať. Na základe vyššie uvedených skutočností, ako aj skutočností zistených a preukázaných pred súdom prvého stupňa ako obžalovaný prostredníctvom svojho zvoleného obhajcu v zmysle ust. § 319 Tr. por. navrhol, aby odvolací súd odvolanie prokurátora zo dňa 22.01.2019 doplnené o dôvody odvolania zamietol, nakoľko toto jeho odvolanie nie je dôvodné. Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací z podnetu podaného odvolania okresným prokurátorom, v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým tento odvolateľ podal odvolanie a preskúmal tiež správnosť postupu konania, ktoré týmto výrokom predchádzalo. Mal na zreteli i svoju povinnosť v tom smere, že na prípadné chyby, ktoré neboli jeho odvolaním vytýkané prihliadol, ak by odôvodňovali podanie dovolania v zmysle § 371 ods. 1 Tr. por. V tejto súvislosti zistil, že odvolanie okresného prokurátora nebolo podané dôvodne.

Žiada sa zvýrazniť, že verejné zasadnutie o odvolaní okresného prokurátora proti konštatovanému rozsudku súdu prvého stupňa vykonal krajský súd, a to aj na návrh prokurátora v neprítomnosti obžalovaného, z vyjadrenia jeho obhajcu bolo zistiteľné, že obžalovaný o termíne verejného zasadnutia vedel, pričom práve prostredníctvom obhajcu svoju neúčasť ospravedlnil, keďže pracuje v zahraničí a zároveň prostredníctvom svojho obhajcu vyslovil súhlas, aby sa verejné zasadnutie krajského súdu v jeho trestnej veci vykonalo v jeho neprítomnosti, pričom ani on, ani jeho obhajca netrvali na zachovaní lehoty na prípravu.

Z pohľadu krajského súdu je nutné konštatovať, že skutkový stav ustálený prvostupňovým súdom v napadnutom rozsudku má oporu vo vykonaných dôkazoch, ktoré okresný súd vyhodnotil v súlade s požiadavkami § 2 ods. 12/ Tr. por. V odôvodnení napadnutého rozsudku okresný súd v súlade s požiadavkami ustanovenia § 168 ods. 1 Tr. por. podrobne uviedol, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporovali. Z tohto odôvodnenia je tiež zrejmé, akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke nevinu obžalovaného D. S. zo spáchania stíhaného zločinu podvodu. Krajský súd ďalej považuje za potrebné zdôrazniť, že súd prvého stupňa prejednávánemu prípadu venoval náležitú pozornosť, v posudzovanej trestnej veci na hlavnom pojednávaní dňa 22.01.2011 vykonal výsluch obžalovaného, svedkov I. H., M. G. a za splnenia procesných podmienok predpokladaných ust. § 263 ods. 1 Tr. por. prečítal výpovede svedkov C. Y., I. Y. - D. z prípravného konania. Ďalej za splnenia procesných podmienok predpokladaných ust. § 268 ods. 2 Tr. por. prečítal obsah písomného znaleckého posudku z odboru písomoznalectva, I.. Z. G.. Nakoniec za použitia § 269 Tr. por. prečítal i jednotlivé listinné dôkazy, ktoré sú obsahom spisového materiálu, najmä obsah zmluvy o pôžičke v znení dodatku, výzvu na zaplatenie, výpis zo Slovenskej sporiteľne, zápisnicu a rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica sp.zn. 14C/320/2014, odvolanie, uznesenie Krajského súdu Banská Bystrica sp.zn. 17Co/50/2018, výpis z osobného účtu M. G., správu Sociálnej poisťovne a tiež správy na obžalovaného a odpis z registra trestov, týkajúci sa jeho osoby.

Na podklade takto vykonaného dokazovania dospel prvostupňový súd k správne právnemu záveru, že žalovaný skutok nie je trestným činom.

Z pohľadu krajského súdu sa žiada poukázať i na hodnotenie vykonaných dôkazov súdom prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku. Okresný súd dôvodil, že všetky dôkazy vykonal zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia s odkazom na obsah ust. § 2 ods. 12 Tr. por. Zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona sa dopustí ten, kto na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatí tým, že uvedie niekoho do omylu alebo využije niečí omyl, a spôsobí tak na cudzom majetku značnú škodu. Objektom tohto trestného činu je vlastnícke právo k veci, k majetku. Objektívna stránka trestného činu spočíva vtom, že páchatel na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatí tým, že uvedie niekoho do omylu alebo využije niečí omyl a takýmto konaním spôsobí na cudzom majetku značnú škodu (§ 125 tretia veta Trestného zákona).

Subjektom tohto trestného činu môže byť ktorákoľvek trestne zodpovedná fyzická osoba (§ 19 Trestného zákona). Z hľadiska subjektívnej stránky sa pri trestnom čine podvodu vyžaduje úmyselné zavinenie, aspoň vo forme nepriameho úmyslu (§ 15 Trestného zákona). Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že obžalovaný nie je usvedčovaný zo žalovaného zločinu žiadnym vykonaným dôkazom. Kľúčovými usvedčujúcimi dôkazmi obžaloby mali byť výpovede svedka - poškodeného H. a svedka G.. Výpovede týchto svedkov okresný súd vyhodnotil v prospech obžalovaného. Uzavretie zmluvy o pôžičke zo dňa 13.05.2011 medzi poškodeným H. a obžalovaným bolo preukázané výpoveďami týchto strán trestného konania. Rovnako bolo preukázané výpoveďami obžalovaného, poškodeného H., ako aj svedka G., ako aj listinnými dôkazmi, že poškodený H. poslal finančné prostriedky v sume 30.000,- eur na účet uvedený v zmluve o pôžičke zo dňa 13.05.2011, ktorým bol súkromný účet svedka G.. Z akého dôvodu boli peniaze zaslané na účet svedka G. z vykonaného dokazovania nebolo zrejmé, keďže na okolnosti podpisu zmluvy o pôžičke zo dňa 13.05.2011 si žiadny zo svedkov, ani obžalovaný, nespomínali. Pre žalovaný skutok však táto okolnosť nebola podstatná. Dôležitou skutočnosťou, ktorá bola preukázaná z výpovedí obžalovaného, svedkov G., Y., ako aj poškodeného H., bol účel poskytnutia pôžičky 30.000,- eur zo strany poškodeného H. obžalovanému, ktorým malo byť investovanie na forexovej burze prostredníctvom spoločnosti RV-FX s.r.o. Preukázanou bola aj skutočnosť, že poškodený H. pred požičaním peňazí obžalovanému absolvoval niekoľko školení vedených spoločnosťou RV-FX s.r.o., na ktorých bol poučený o výhodách, ako aj o rizikách investovania na forexovom trhu, ktoré riziká následne ako zamestnanec venujúci sa analýze trhu a obchodných stratégií, poznal. Z výpovedí obžalovaného a poškodeného H. vyplynulo, že finančné prostriedky neboli poškodenému H. vrátené. V ďalšej časti dôvodov svojho rozhodnutia sa okresný súd podrobne zaoberal objektívnou stránkou a subjektívnou stránkou skutkovej podstaty žalovaného zločinu podvodu. Z vykonaného dokazovania bolo jednoznačne preukázané, že v čase poskytnutia finančných prostriedkov na základe zmluvy o pôžičke zo dňa 13.05.2011 poškodený vedel, za akým účelom poskytuje peniaze obžalovanému. Obžalovaný si chcel splniť svoju zmluvnú povinnosť vrátiť poskytnuté peniaze navýšené o úrok, avšak pre neúspech v podnikaní nemal z čoho tak urobiť. V spoločnosti RV-FX s.r.o. bolo bežnou praxou, že jej konatelia, obžalovaný a svedok G., získavali finančné prostriedky na investovanie od fyzických osôb na základe zmlúv o pôžičkách. Zobchodované peniaze následne svojím veriteľom vracali na základe uzavretých zmlúv o pôžičke. V prípade konania obžalovaného pri uzatváraní zmluvy o pôžičke zo dňa 13.05.2011 nebolo preukázané, že by v tomto konkrétnom prípade obžalovaný konal inak, teda s úmyslom vylákať finančné prostriedky od poškodeného H.'a za iným účelom, prípadne aj za účelom investovania, ale podvodným spôsobom (vykresľovaním investovania ako výlučne úspešného). Z následnej neschopnosti obžalovaného vrátiť peniaze poškodenému H. nebolo možné bez ďalšieho vyvodit' úmysel obžalovaného konať podvodne v čase uzavretia zmluvy. Zo skutočnosti, že obžalovaný nevrátil požičané peniaze v lehote splatnosti, nebolo možné preukázať, že uviedol poškodeného H. do omylu v čase uzavretia zmluvy o pôžičke zo dňa 13.05.2011, aby sa na škodu jeho majetku obohatil. Rovnako nebolo preukázané, že obžalovaný už v čase uzavretia zmluvy o pôžičke zo dňa 13.05.2011 konal v úmysle požičané peniaze poškodenému H. nevrátiť, alebo nevrátiť v lehote splatnosti, prípadne, že by len predstieral schopnosť vrátiť finančné prostriedky, čím mal uviesť poškodeného H. do omylu. Poškodený H., vzhľadom na uzavretiu zmluvy o pôžičke zo dňa 13.05.2011 predchádzajúce absolvované školenia, ktorých predmetom bolo investovanie na forexovej burze a s ňou spojené negatíva, mohol byť schopný si vyhodnotiť mieru rizika spojenú s požičaním finančných prostriedkov obžalovanému na investovanie na forexovej burze. Obžalovaný v súvislosti s týmto finančným zámerom poškodeného H. nenútil k uzavretiu zmluvy o pôžičke, ani mu nevykresľoval investovanie na forexovej burze ako bezrizikové, či ako investovanie s minimálnou stratou. V ďalšej časti odôvodnenia rozsudku okresný súd zvýraznil, že nemožno opomenúť nazrieť na žalovaný zločin cez princíp ultima ratio. Avšak nie v zmysle materiálneho korektívu v rozsahu ustanovenia § 10 ods. 2 Trestného zákona v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu SR z 13.08.2013 sp. zn. 2 Tdo 35/2013 publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutia súdov SR 6/2014 pod číslom R 96/2014, z dôvodu, že žalovaný skutok nie je právne kvalifikovaný ako prečin, ale ako zločin, pri ktorom sa spomenuté ustanovenie Trestného zákona nepoužije. Princíp ultima ratio je predovšetkým jedným zo základných princípov trestného práva, ktorý je v aplikačnej. praxi nevyhnutné použiť ako výkladové pravidlo. Dôležitosť takéhoto náhľadu na princíp ultima ratio zdôraznil aj Ústavný súd SR v náleze z 01.04.2009 sp. zn. I. ÚS 402/2008, podľa ktorého „trestné právo (trestný čin) s trestnoprávnou kvalifikáciou určitého konania, ktoré má súkromnoprávny základ, je potrebné považovať za ultima ratio, teda za krajný právny prostriedok, ktorý má význam predovšetkým celospoločenský, t. j. z hľadiska ochrany základných spoločenských hodnôt. V zásade však nemôže slúžiť ako prostriedok nahradzujúci ochranu práv a právnych záujmov jednotlivca v oblasti súkromnoprávných vzťahov,

kde závisí predovšetkým na individuálnej aktivite jednotlivca, aby strážil svoje práva (vigilantibus iura), ktorým má súdna moc poskytovať ochranu. Je však neprijateľné, aby túto ochranu aktívne preberali orgány činné v trestnom konaní, ktorých úlohou je ochrana predovšetkým celospoločenských hodnôt, nie priamo konkrétnych subjektívnych práv jednotlivca, ktoré svojou povahou spočívajú v súkromnoprávnej sfére. Ústavný súd k uvedenému dodáva, že v právnom štáte je neprípustné, aby prostriedky trestnej represie slúžili k uspokojovaniu subjektívnych práv súkromnoprávnej povahy, ale nie sú okrem toho splnené všetky predpoklady vzniku trestnoprávnej zodpovednosti, resp. ak nie sú tieto predpoklady nespochybniteľne zistené." Princíp ultima ratio, ako jeden zo základných princípov trestného konania, vytvára pomyselnú hranicu medzi trestnoprávnou zodpovednosťou, inou zodpovednosťou podľa verejného práva (napr. zodpovednosťou za priestupok, prípadne iný správny delikt) a zodpovednosťou podľa civilného práva. Trestnoprávna zodpovednosť pritom nastupuje až v poslednom prípade, keď nie je možné spáchaný skutok posúdiť podľa ustanovení iných právnych odvetví (k subsidiarite trestného práva napr. nález Ústavného súdu ČR III. ÚS 934/13 - 2, nález Ústavného súdu ČR I. ÚS 4/04, Stanovisko trestného kolégia Najvyššieho súdu ČR z 30.01.2013, sp. zn. Tpj 301/2012, Uznesenie Najvyššieho súdu ČR z 30.11.2016, sp. zn. 8 Tdo 1362/2016). Najnáročnejším je nepochybne skúmanie hraníc medzi posudzovaním zodpovednosti v jednotlivých právnych odvetviach pri majetkových trestných činoch, ako bol prokurátorom právne kvalifikovaný aj žalovaný skutok, ktorý má súkromnoprávny základ. Skutok, ktorého sa dopustil obžalovaný, prokurátor právne kvalifikoval ako zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona. Trestný čin podvodu je v prvom a druhom odseku ustanovenia § 221 Trestného zákona prečinom (§ 9, § 10 ods. 1 Trestného zákona). V odsekoch 3 a 4 ustanovenia § 221 Trestného zákona ide o zločin (§ 9, § 11 ods. 2 Trestného zákona), vo štvrtom odseku tohto ustanovenia Trestného zákona osobitne pomenovaný ako obzvlášť závažný zločin (§ 11 ods. 3 Trestného zákona). Jednou z okolností, ktoré podmieňujú použitie vyššej trestnej sadzby (§ 18 Trestného zákona), pri naplnení všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona, je ťažší následok v podobe značnej škody (§ 221 ods. 3 písm. a) Trestného zákona v spojení s § 125 ods. 1 tretia veta Trestného zákona), prípadne škody veľkého rozsahu (§ 221 ods. 4 písm. a) Trestného zákona v spojení s § 125 ods. 1 štvrtá veta Trestného zákona). V prípade spáchania prečinu podvodu, ktorým bola spôsobená malá škoda, prípadne väčšia škoda (§ 221 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona), súd musí zvažovať (stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR z 16.06.2015 sp. zn. Tpj 67/2014 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutia súdov SR 7/2015 pod číslom R 82/2015) jeho závažnosť vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky (v podobe malej škody, prípadne škody väčšej), okolnosti, za ktorých bol spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatel'a (§ 10 ods. 2 Trestného zákona). Ale by trestným činom podvodu (pri naplnení formálnych znakov zločinu podvodu) bol spôsobený následok v podobe značnej škody, prípadne škody veľkého rozsahu, v takomto prípade by už nebolo možné prihliadať na závažnosť trestného činu, z dôvodu výlučného nahliadania na trestný čin po formálnej stránke (§ 8 v spojení s § 11 Trestného zákona). Podľa názoru okresného súdu aj v prípadoch, keď ide o trestný čin podvodu, ktorý pri naplnení okolnosti podmieňujúcej použitie vyššej trestnej sadzby (výška spôsobilej škody ako následku trestného činu), treba prihliadať na skutočnosť, či je nevyhnutné vyvodiť trestnoprávnu zodpovednosť voči páchatel'ovi takéhoto zločinu. Inými slovami, či závažnosť zločinu podvodu (§ 221 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona) v porovnaní s prečinom podvodu (§ 221 ods. 3, ods. 4 Trestného zákona) dosahuje vôbec úroveň trestnej zodpovednosti za trestný čin. K uvedenému je potrebné doplniť, že z definície trestného činu (§ 8 Trestného zákona) sú zjavné dva prvky: protiprávnosť a znaky uvedené v osobitnej časti Trestného zákona. Znaky skutkovej podstaty trestného činu sa bez akýchkoľvek pochybností vzťahujú na formálnu stránku trestného činu. Protiprávnosť trestného činu je tou črtou trestného činu, ktorej naplnenie, či nenaplnenie je potrebné posudzovať z hľadiska princípu ultima ratio. V danom prípade, prokurátor žaloval skutok, ktorého obsahom je porušenie povinnosti obžalovaného vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky vyplývajúcej zo zmluvy o pôžičke, ide teda o porušenie povinnosti, za ktorú má obžalovaný niesť zodpovednosť, avšak len v rovine civilnoprávnej zodpovednosti (zodpovednosti za porušenie povinnosti), nie v rámci zodpovednosti trestnoprávnej. Je prinajmenšom otázne, či konanie obžalovaného, ktorý nevrátil peňažné prostriedky poškodenému „napasované" do skutkovej podstaty zločinu podvodu, je konaním, ktorého protiprávnosť dosahuje protiprávnosť trestného činu podvodu. Inými slovami, pri trestnom čine podvodu (ako aj pri iných majetkových trestných činoch) je potrebné uprednostniť pred posudzovaním skutku z pohľadu naplnenia všetkých formálnych znakov skutkovej podstaty trestného činu hľadisko protiprávnosti skutku, teda, či možno skutok posudzovať v trestnoprávnej rovine alebo prichádza do úvahy len civilnoprávna zodpovednosť. Poškodený sa so svojím nárokom (nevrátenie pôžičky) obrátil na súd so žalobou v civilnom konaní, v dôsledku neúspechu s civilnou žalobou zamietnutou súdom prvej inštancie, podal

poškodený trestné oznámenie na obžalovaného. Trestného konanie voči obžalovanému vyústilo až do podania obžaloby a súdneho konania. Zo správania sa obžalovaného, ktorý požičané peňažné prostriedky nevrátil ospravedlňujúc sa rôznymi dôvodmi, prokurátor vyvodil, že obžalovaný v čase uzavretia zmluvy konal podvodne. Domáhame sa nevrátenia požičaných peňazí využitím procesných prostriedkov upravených Trestným poriadkom, v prípadoch, keď ide zjavne o súkromnoprávny spor, je popretím základných zásad trestného konania, predovšetkým zásady ultima ratio. S poukazom na uvedené vyslovil potom okresný súd záver, že obžaloba nepreukázala v rámci dokazovania také konanie obžalovaného S., ktoré by napĺňalo všetky znaky skutkovej podstaty žalovaného zločinu. Pokiaľ si poškodený H. uplatnil nárok na náhradu škody, bolo na mieste ho v tejto súvislosti odkázať s jeho nárokom na civilný proces, rešpektujúc obsah ust. § 288 ods. 3 Tr. por.

Z pohľadu krajského súdu sa žiada primárne zdôrazniť, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je výsledkom konania, v ktorom sa postupovalo podľa Trestného poriadku a v ktorom nedošlo k žiadnym podstatným chybám, ktoré by mohli mať vplyv na objasnenie skutkového stavu veci alebo na možnosť uplatnenia práva obžalovaného na obhajobu. Okresný súd zákonom predpísaným spôsobom a v súlade s ust. § 2 ods. 10 Tr. por. vykonal na hlavnom pojednávaní všetky dostupné dôkazy potrebné na rozhodnutie vo veci. Rozsah vykonaného dokazovania je v preskúmvanej veci dostatočný a nie je ani zrejme, ktoré ďalšie dôkazy by bolo potrebné ešte procesne relevantne vykonať. V tomto smere totiž v odvolaní prokurátora absentujú akékoľvek významné návrhy či podnety na potrebu ďalšieho dokazovania. Podstata podaného odvolania prakticky smeruje len proti hodnoteniu dôkazov, zadovážených a zadokumentovaných v štádiu prípravného konania a dôkazov, ktoré boli vykonané v konaní pred súdom na hlavnom pojednávaní. Odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa postupoval v intenciách ust. § 2 ods. 12 Tr. por., pričom odôvodnenie napadnutého rozsudku plne zodpovedá aj obsahu ust. § 168 ods. 1 Tr. por. Z obsahu tohto odôvodnenia je zistiteľné, že okresný súd vykonané dôkazy vyhodnotil jednotlivo, vo vzájomných súvislostiach, ako aj v celom ich súhrne logickým a zároveň aj podrobne a presvedčivo odôvodneným spôsobom, ktorému z hľadiska pravidiel stanovených pre hodnotenie dôkazov nie je možné nič vytknúť. Aplikácia zásady voľného hodnotenia dôkazov je vlastne nevyhnutným prostriedkom pre náležité zistenie skutkového stavu veci. Práve táto procesnoprávna zásada vyžaduje, aby súd oprel svoje rozhodnutie o nevine obžalovaného, o jednoznačne zistené a bezpečne preukázané fakty a nie iba o pravdepodobnosť či domnienku. Hodnotiac obsah odvolania prokurátora vo vzťahu k oslobodzujúcemu výroku prvostupňového súdu je v tejto súvislosti nutné zdôrazniť, že iba v prípade, v ktorom nie je možné bezpečne určiť, ktorá z variant skutkového riešenia zodpovedá skutočnosti, volí súd po vyčerpaní všetkých dosiahnuteľných dôkazov tú, ktorá je pre obžalovaného priaznivejšia. V prípade obžalovaného D. S. tomu tak bolo. V posudzovanom prípade pritom nebolo možné oprieť výrok o vine tohto obžalovaného aj o ďalšie nepriame dôkazy, ktoré by vo svojom súhrne tvorili logickú a ničím nenarušenú sústavu. Táto sústava nepriamych dôkazov musí byť uzavretá, tzn., že dôkazy musia vo svojom súhrne viesť k jedinému záveru a vylučovať iný záver.

Vychádzajúc z uvedeného je aj z pohľadu krajského súdu dôvodný záver, spočívajúci v tom, že žalovaný skutok nie je trestným činom. V súdenom prípade boli využité všetky dostupné možnosti na zistenie skutkového stavu veci, a to nielen v prospech, ale i v neprospech obžalovaného D. S., nie je objektívne možné už nič ďalej dokazovať, resp. iným dôkazom, majúci na mysli taký, ktorý by spochybnil jeho obhajobu, usvedčiť ho zo spáchania stíhanej trestnej činnosti. Z obsahu vykonaných dôkazov bolo nepochybne zistiteľné, že poškodený I. H. poslal finančné prostriedky v sume 30.000,- Eur na súkromný účet svedka G.. Ani sám poškodený nespochybnil to, že účelom poskytnutia pôžičky malo byť investovanie na forexovej burze prostredníctvom spoločnosti RV-FX, s.r.o. Pred požičaním peňazí poškodený absolvoval v tejto spoločnosti školenia, na ktorých bol poučený nielen o výhodách, ale aj o rizikách investovania na forexovom trhu a sám v konečnom dôsledku tieto riziká aj poznal ako zamestnanec tejto spoločnosti, keď sa venoval analýze trhu a obchodným stratégiám.

Pokiaľ ide o stručné odvolacie námietky prokurátora, žiada sa zdôrazniť, že v týchto nespochybných právne závery súdu prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku v časti, v ktorej argumentoval tým, že v posudzovanej veci nemožno opomenúť nazrieť na žalovaný zločin cez princíp ultima ratio. V tejto súvislosti však krajský súd dôrazne upozorňuje na to, že z obsahu uznesenia Najvyššieho súdu SR z 13.08.2013 sp.zn. 2Tdo/35/2013 publikovaného pod číslom R 96/2014 je zistiteľné, že pravidlo „ultima ratio“ možno uplatniť jedine prostredníctvom materiálneho korektívu v rozsahu § 10 ods. 2 Tr. zák., teda v zmysle platnej a účinnej zákonnej úpravy len pri prečinoch.

Z pohľadu krajského súdu je prítom v dôsledku odvolacích námietok prokurátora dôležité nad rámec vyššie uvedeného zdôvodnenia rozsudku súdom prvého stupňa zdôrazniť, že posudzovanie tzv. prípustného rizika v komerčnej sfére úzko súvisí a zároveň sa prekrýva s posudzovaním povinnej miery opatrnosti osôb vykonávajúcich majetkové dispozície v podnikateľských vzťahoch. Trestný zákon prípustné riziko síce výslovne neupravuje (nejde tu o dovolené riziko v zmysle § 27 Tr. zák.), no v komerčnej sfére ho možno považovať za výkon práva podľa § 28 ods. 1 Tr. zák., čo však neznamená, že by Trestný zákon k takému prípustnému rizikovému konaniu neprihliadal, lebo súčasťou trestného práva hmotného je zásada subsidiarity trestnej represie (a v rámci nej aj tzv. prípustné riziko), ktorá vylučuje trestnoprávny postih v prípadoch, keď vznikne škoda na majetku, avšak v konaní, ktoré je pokryté prípustným rizikom v komerčnej sfére. Účelom podnikania je dosiahnutie zisku, čo býva sprevádzané rôznymi majetkovými dispozíciami s menšou alebo väčšou mierou rizika, ktoré možno pripustiť a tolerovať aj prípadné škody, ktoré môžu dotknutej osobe vzniknúť. K naplneniu skutkovej podstaty trestného činu proti majetku nestačí formalisticky pojatý výklad ustanovení Trestného zákona, je nutné brať na zreteľ aj osobu páchatela, ktorý je podnikateľom, spôsob jeho konania, ktoré je upravené nielen výlučne ustanovením Trestného zákona, ale i ustanoveniami napr. Obchodného zákonníka, Živnostenského zákona, pričom z povahy obchodnej činnosti vyplýva určitý prvok predvídateľnosti, odhadu alebo očakávania, ktorý nemusí byť v podmienkach trhovej ekonomiky vždy naplnený. Nemožno vychádzať z domnienky, že každé rizikové podnikanie je podozrivé a aj trestnoprávne postihnuteľné. Sporné prípady pri posudzovaní prípustného rizika v komerčnej sfére, ktoré sú na „hranici“ medzi občianskoprávnou a trestnoprávnou zodpovednosťou, bude vždy potrebné posúdiť v zmysle zásady subsidiarity trestného práva a nevyvodzovať trestnoprávnu zodpovednosť. Ochrana majetkových vzťahov má byť v prvom rade uplatňovaná prostriedkami občianskeho a obchodného práva a až tam, kde je taká ochrana neúčinná a teda porušenie súkromnoprávných vzťahov dosahuje svojou intenzitou zákonom predpokladané nebezpečenstvo, je namieste uvažovať o trestnoprávnej zodpovednosti. Je však nutné zdôrazniť aj to, že aplikácia princípu zásady subsidiarity trestnej represie má svoje mantinely a nie je možné ju zneužívať v prípadoch, keď ide o závažné excesy v súkromnoprávných a obchodných vzťahoch, ktoré už zjavne vybočujú z rámca bežných vzťahov tohto druhu, presahujú ich rámec a tak v konečnom dôsledku naplňajú znaky konkrétnej skutkovej podstaty trestného činu. V posudzovanej trestnej veci však o taký prípad nešlo.

Vychádzajúc z obsahu vykonaných dôkazov je aj z pohľadu krajského súdu dôvodný záver spočívajúci v tom, že vykonaným dokazovaním bolo síce dokázané, že skutok v hrubých rysoch v zmysle obžaloby sa stal, no tento nie je trestným činom. V súdenom prípade boli využité všetky dostupné možnosti na zistenie skutkového stavu veci, a to nielen v prospech, ale i v neprospech obžalovaného D. S., nie je objektívne možné už nič ďalej dokazovať, resp. iným dôkazom, majúť na mysli taký, ktorý by spochybnil obhajobu obžalovaného, usvedčiť ho zo spáchania stíhaného obzvlášť závažného zločinu.

S poukazom na vyššie uvedené, krajský súd v dôsledku odvolania prokurátora rozhodol vo veci spôsobom, uvedeným vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, toto jeho odvolanie zamietol, považujúc ho za podané nedôvodne, keď prvostupňový súd nepochybil ani v ďalšom výroku, ktorým podľa § 288 ods. 3 Tr. por. poškodeného I. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H. H., H. XX s jeho nárokom na náhradu škody odkázal na civilný proces, ako je to zistiteľné z obsahu zápisnice o hlavnom pojednávaní (č.l. 331). Rovnako v závere odôvodnenia napadnutého rozsudku súd prvého stupňa dôvodí svoj postup v zmysle § 288 ods. 3 Tr. por. Žiada sa ale vytknúť zrejmu nesprávnosť vo vyhotovení napadnutého rozsudku, v ktorom taký výrok chýba. Bude preto povinnosťou súdu prvého stupňa v tejto súvislosti vyhotoviť opravu vyhotovenia rozsudku a jeho rovnopisu, ako to má na mysli obsah ust. § 174 ods. 1 Tr. por.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.